

GRENZELOZE Schelde

NIEUWS

België - Belgique
P.B.
9300 Aalst 1
3/3489

Afgiftekantoor Aalst 1
V.U. Marcel Rijdsams
Akenkaai 2bis
B-1000 Brussel

38

INHOUD

- 2 **Scheldebekken**
Landschapswerking
over de grenzen heen
- Vlaanderen:
Regionale Landschappen
- Nederland:
Nationale Landschappen
- Wallonië-Frankrijk: het grens-
overschrijdend natuurpark
van Henegouwen
- 5 **Scheldebekken**
- Grondwaterrichtlijn en
Kaderrichtlijn Water
- Europa springt in het water!
- 6 **Frankrijk/Vlaanderen/
Wallonië**
Het water van de kalk-
houdende Carboonlagen
- 7 **Frankrijk**
Nieuws van de Beek van de
Lage Wijk in Neuville-en-
Ferrain
- 8 **Wallonië**
Baggerwerken op de
Dender: balans en perspec-
tieven
- 9 **Vlaanderen**
Kanaal Leuven-Dijle: groene
stroom én droge voeten
- 10 **Brussel**
- Stormweer boven Flagey
- Brussels afvalwater volle-
dig gezuiverd
- 11 Activiteiten in
het Scheldebekken...

Grenzeloze Schelde

Escout sans Frontières

Een uitgave van
Grenzeloze Schelde -
Escout sans Frontières,
internationaal samen-
werkingsverband
voor de verbetering
en het herstel van het
ecosysteem in en om
de waterlopen van
het Scheldebekken.

© Société wallonne des Eaux

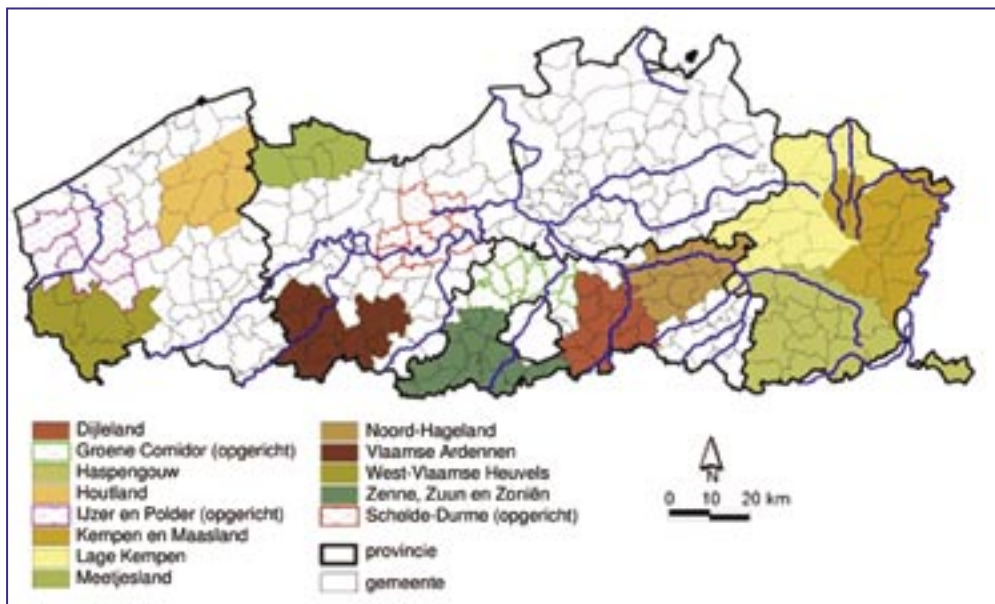
De Europese Unie ligt bezaaid met regio's die erkend zijn als waardevol landschappelijk gebied. De uitwerking van de verschillende initiatieven rond streekgerichte werking verschilt van land tot land en van regio tot regio. Vlaanderen heeft zijn 'Regionale Landschappen', Wallonië en Frankrijk hebben hun 'Parcs Régionaux', Nederland heeft zijn 'Nationale Landschappen', Duitsland zijn 'Naturparke' en Groot-Britannië zijn 'Area's of Outstanding Natural Beauty'. In al deze initiatieven is steeds hetzelfde principe terug te vinden: zorg voor het landschap en natuurgericht toerisme als fundamentele voor een duurzame ontwikkeling van de streek.

VLAANDEREN

1 - Regionale Landschappen, streekgerichte werking in Vlaanderen

Een regionaal landschap is een streek met een eigen identiteit en met belangrijke natuur- en landschapswaarden. Het is een samenwerkingsverband waarin activiteiten worden ontwikkeld rond duurzame streekontwikkeling op basis van de actuele en potentiële kwaliteiten van de natuur, het landschap en het karakter van de streek.

In de loop van de jaren 90 ontstonden in Vlaanderen de eerste Regionale Landschappen. Dit gebeurde op een spontane wijze in enkele streken met een sterke landschappelijke en natuurlijke eigenheid. Opvallend is dat verschillende sectoren en organisaties mee aan de basis lagen van deze eerste Regionale Landschappen.

Een vijftiental jaar later zijn de Regionale Landschappen een beproefde succesformule. Vandaag zijn er in Vlaanderen niet minder dan dertien regionale landschappen, die bijna de helft van het Vlaamse grondgebied bestrijken. Deze regionale landschappen voeren een breed scala aan acties uit. Ze zetten boomplantacties en poelenprojecten op touw; stimuleren, adviseren en helpen landbouwers en particuliere grondeigenaars om bij het gebruik van hun gronden ook de ecologische en landschappelijke aspecten in rekening te brengen en organiseren beschermingsprojecten voor bedreigde soorten. Daarnaast voeren de regionale landschappen onderhouds- en inrichtingswerken in natuur en landschap uit en zetten ze brede publieksactiviteiten op.

Een uitgebreid overzicht van wat regionale landschappen in Vlaanderen doen, vind je op www.regionalelandschappen.be

Regionaal Landschap Schelde-Durme

Met de oprichting van het Regionaal Landschap Schelde-Durme is sinds 8 mei 2006 ook langs de Zeeschelde een regionaal landschap actief. Een aantrekkelijke streek met de getij beïnvloede Zeeschelde en Durme als 'blauwe draad'. Beide waterlopen rijgen een lang gerekt snoer aan karakteristieke riviergebonden biotopen aan. Momenteel wordt de werking van het Regionaal Landschap Schelde-Durme volop opgezet. Dit voorjaar en deze zomer wordt gestart met een beschermingsproject rond zwaluwen. Voor later dit jaar zijn meerdere acties in voorbereiding, waaronder een poelenproject en een actie rond trage wegen.

Meer informatie: Joachim Calcoen (tel: 09 267 84 28, fax: 09 267 84 93, joachim.calcoen@oost-vlaanderen.be) - website: www.rlsd.be

© Didier Van Brussel

Met dank aan Joachim Calcoen

► Kleinschalig landschap

NEDERLAND

2 - Nationale Landschappen - échte Nederlandse landschappen

'Nationale Landschappen' zijn gebieden met internationaal zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschapskwaliteiten, en in samenhang daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. De Nationale Landschappen kunnen ook een belangrijke toeristisch-recreatieve betekenis hebben. Doel is behoud en versterking van de gebiedseigen waarden. De landbouw is in de meeste gebieden de belangrijkste drager en beheerder van deze waarden.

In de 'Nota Ruimte' van het Rijk (2004) worden 20 gebieden in Nederland bestempeld als Nationale Landschappen. Samen beslaan ze ongeveer twintig procent van de oppervlakte van Nederland en er wonen naar schatting 2,5 miljoen mensen. Het is aan de provincies om deze landschappen samen met de maatschappelijke organisaties, ministeries, waterschappen en gemeenten verder invulling te geven. Deze invulling is nog in opmaak, de uitwerking is nog eerder beperkt.

Meer over de kwaliteiten en de betekenis van nationale landschappen: <http://www.nationalelandschappen.nl>

Niet te verwarren met... Waardevol Cultuurlandschap

Voordat de Nota Ruimte verscheen, werden bepaalde gebieden in Nederland al beschermd als 'Waardevol Cultuurlandschap' (WCL). Deze voormalige WCL-gebieden liggen grotendeels in de Nationale Landschappen.

Niet te verwarren met... Nationale Parken

Naast Nationale Landschappen kent Nederland ook Nationale Parken, zoals de Oosterschelde. Dit zijn gebieden waarin het behoud en ontwikkeling van waardevolle natuur centraal staan. De Nationale Parken bieden mogelijkheden voor natuurgerichte recreatie, voorlichting en educatie en wetenschappelijk onderzoek.

Zie voor meer informatie: www.nationaalpark.nl

Het Nationaal Landschap Zuidwest-Zeeland bestaat uit 3 gebieden, namelijk Walcheren, de Zak van Zuid-Beveland en West-Zeeuws-Vlaanderen. De duinen, dijken en de kreekrestanten getuigen van zijn geschiedenis.

Frankrijk-Wallonië: het grensoverschrijdend natuurpark van Henegouwen: natuur zonder grenzen

Wat betekent een grens eigenlijk als bossen, moerassen en waterlopen langs weerskanten op elkaar gelijken en in mekaar overgaan. Of als ze haasje-over spelen met de grens? De Frans-Belgische grens, één van de meest stabiele grenzen van Europa, maar ook één van de meest artificiële, scheidde in 1713 mensen die dezelfde taal en hetzelfde dialect praatten, het Picardisch, en die een lange gemeenschappelijke geschiedenis achter de rug hadden in een gebied met sterk gelijkende landschappen en natuur.

Het is dan ook niet verrassend dat het 'Parc naturel des Plaines de l'Escaut' ernaar streeft om de grens te openen die een (virtuele) scheiding vormt met de Franse tegenhanger, het 'Parc naturel régional Scarpe-Escaut'.

Hun samenwerking in het 'Parc naturel transfrontalier du Hainaut' spoort de beide kanten aan om het integrale beheer van het grensgebied op een globale manier aan te pakken. Zo is er aandacht voor het beheer van de natuur en de landschappen, de opzet van onthaalinitiatieven voor het publiek, de promotie en de animatie.

Grensoverschrijdend beheer van de waterlopen

De waterlopen en natte natuur vormen een belangrijke troef van het grensoverschrijdend natuurpark van Henegouwen.

Hun ecologische rol, zowel op het vlak van het biologische netwerk, als op het vlak van de natuurlijke rijkdom, valt niet te betwisten.

Toch is hun toestand verre van bevredigend: watervervuiling, omvorming van waterlopen tot 'waterleiding' in plaats van 'leefmilieu', omlegging, ... worden vaak geconstateerd. Er moeten dus dringend de nodige grensoverschrijdende acties ontwikkeld worden rond bescherming en sensibilisatie. Kortom, concrete zaken...

Studies over het grensoverschrijdende stroomgebied van de Verne en de Calonne hebben duidelijk gewezen op enkele lacunes en oplossingen, zowel op het vlak van watervervuiling als het behoud van het natuurlijk leefmilieu en de hydraulische problemen.

Het kwam er dus op aan om deze studies in concrete acties om te zetten. Als eerste stap werden de betrokken beheerders (Waals Gewest, provincie, gemeenten, polders en wateringen) rond dezelfde tafel gezet om samen een coherent actieplan uit te werken rond een globaal en duurzaam beheer van de waterlopen. Zo dient het zware onderhoud gespreid te worden in de tijd en kan men oog hebben voor de zachte aanpak die regelmatig terugkeert. Verder wordt er ook rekening gehouden met het natuurlijke patrimonium, de gebruikers van het water en het beheer van het waterpeil bij laag water.

Er werd ook werk gemaakt van de studies rond het visbestand en de uitwerking van de beheerplannen van de grensoverschrijdende waterlopen, m.a.w. er vonden talrijke ontmoetingen met de beheerders plaats. Zo kon het voorstel van een vistrap op tafel worden gebracht in het kader van de plaatsing van een mobiele stuw op de Verne de Bury, een voorstel dat door het Waals Gewest werd aanvaard.

© Altimage - PNPE 1998

► Luchtfoto van de Vernevallei, een grensoverschrijdend lappendeken van moerassen en waterpartijen

Een grenzeloze toekomst?

Aangezien de contacten tussen de beheerders steeds positiever verlopen, werd het idee geopperd van een nieuw grensoverschrijdend project. Er werden dan ook verschillende voorbereidende vergaderingen georganiseerd. Opdat het 'Parc naturel' erkend zou worden als volwaardige partner bij het beheer van de waterlopen en de natte natuur en opdat er een echt overlegplatform zou opgericht worden, ontstond het idee om een Riviercontract 'Plaines de l'Escaut' te creëren in samenwerking met de coördinatiercel van het Waals Gewest. Dit contract blijkt onmisbaar te zijn om de experimenten verder te zetten en uit te werken.

Ondanks deze bemoedigende vooruitzichten blijven er heel wat moeilijkheden (bv. omvangrijke slibruiming) en hindernissen bestaan om het gebied op een efficiënte manier te kunnen beheren. Er moet voortaan dan ook rekening gehouden worden met alle basisvereisten en problemen van elk gebied en elke partner en samengewerkt worden in het kader van een (werkelijke) integrale aanpak.

Voor meer informatie, surf naar
www.plainesdelescaut.be en
www.pnr-scarpe-escaut.fr

© PNPE

► Mobiele stuw op de Verne de Bury, voorzien van een vistrap

dochter en moeder in dezelfde boot!

© Société wallonne des Eaux

Ondanks de wetgeving die reeds 25 jaar van kracht is (Richtlijn 80/68/EEG), is de Europese Unie er niet in geslaagd haar grondwatervoorraden, die 300 miljoen burgers in drinkwater voorzien, te beschermen. De aanwezigheid van nitraten, pesticiden en andere verontreinigende chemische stoffen in onrustwekkende concentraties is inderdaad schering en inslag.

Jammeren levert echter niets op... het is beter de boeg om te gooien. In deze geest werd klaarblijkelijk de nieuwe Grondwaterrichtlijn (Richtlijn 2006/118/EG) uitgewerkt en goedgekeurd door het Parlement op 12 december jongstleden.

Met de goedkeuring van de Kaderrichtlijn Water (KRW) nam het waterbeleid een beslissende wending in Europa en werden de verschillende watersystemen niet langer los van elkaar bekeken. Het grondwater is aldus uit de schaduw gekomen en maakt voortaan wezenlijk deel uit van het watersysteem. De KRW heeft ook nieuwe maatregelen ingevoerd zoals de tarifiering van het water, de rapportering, meer rechten voor de burgers bij de opmaak van beheerplannen voor de hydrografische bekken, enz.

De Grondwaterrichtlijn, als 'dochterrichtlijn' van de KRW, is duidelijk geankerd in deze beleidsoptiek en is overigens slechts begrijpelijk in deze context. Zij vervolledigt de KRW door milieudoelstellingen vast te leggen met het oog op de goede kwantitatieve en chemische toestand van het grondwater. Artikels 1, 4, 17, evenals de bijlage V van de KRW geven de algemene en de bijzondere doelstellingen weer, die verder in detail worden uiteengezet in de nieuwe richtlijn.

Milieuverenigingen hebben de tekst van de richtlijn onderzocht en enkele kritieken geformuleerd:

- ingewikkeldheid van de tekst van de richtlijn, wat het risico verhoogt van een onsamenhangend toepassen van de richtlijn door de lidstaten,
- verkeken kans om overeenstemming te verwezenlijken met de procedures voorzien onder de KRW,
- geen duidelijke strategie om de aanvoer van verontreinigende stoffen in het grondwater te voorkomen en te beperken,
- onduidelijke vrijstellingen,
- een kwaliteitsnorm voor de nitraten van 50 mg/l die beschouwd wordt als veel te hoog door de milieuverenigingen die veeleer 25 mg/l voordragen,
- een vaag meetsysteem waardoor slechte resultaten onopgemerkt kunnen worden doorgelaten.

Ondanks deze zwakke punten betekent deze nieuwe richtlijn niettemin een tweede kans voor een betere bescherming van ons grondwater... Laten we hopen dat er deze keer goed gebruik van gemaakt wordt!

Voor meer informatie vindt u in het evaluatierapport, opgesteld door het Europees Milieubureau (<http://www.eeb.org/activities/water/documents/20061212GroundwaterDirectiveassessment.pdf>) en de website van de Europese Commissie (http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/index_en.html) waar de integrale tekst van de nieuwe richtlijn te vinden is.

Elisabeth Taupinart

Europa springt in het water!

Op 22 en 23 maart organiseerde de Europese Commissie een waterconferentie in samenwerking met het Joint Research Centre en het Europees Milieuagentschap. Niet toevallig, ook Wereldwaterdag valt op 22 maart.

Milieucommissaris Stavros Dimas stelde er het eerste rapport voor over hoe de EU-lidstaten de Kaderrichtlijn Water ten uitvoer brengen. Ook lanceerde de Commissie op deze conferentie een gemeenschappelijk Europees waterinformatiesysteem (Water Information System for Europe, WISE). WISE is een webportaal, ontwikkeld in samenwerking met het Europees Milieuagentschap, waarop uitgebreide informatie over water in Europa te vinden is. Dit systeem biedt niet alleen beleids mensen en actoren maar ook alle Europese burgers toegang tot diensten en gegevens over water.

Meer info op:

- www.worldwaterday.org voor de wereldwaterdag
- <http://water.europa.eu> voor WISE
- http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/2007conference/index_en.htm voor de presentaties en documenten van de Europese waterconferentie.

in Frankrijk, Wallonië en Vlaanderen: een reis onder de grond

Grondwater is moeilijk te beschermen omdat het meestal onzichtbaar is. Bovendien is onze kennis nog niet volledig: op kwantitatief noch op kwalitatief vlak. Een diepgaande kennis en meer respect voor dit water is nochtans essentieel, want heel wat mensen zijn ervan afhankelijk. Verder maakt het flirten met de grenzen de dingen niet eenvoudiger: stromen en rivieren doorkruisen verschillende landen en de grenzen van de grondwaterlagen vallen niet samen met administratieve grenzen.

Een beetje geschiedenis...

Dit geldt in het bijzonder voor de kalkhoudende Carboonlagen uit het Doornikse, de belangrijkste aquifer in het Waals Gewest die zich uitstrekt in Vlaanderen en in de Franse agglomeratie Lille-Roubaix-Tourcoing. Deze watervoorraad stond aan de basis van de economische bloei van de streek omdat ze in overvloed aanwezig was en gemakkelijk te gebruiken. De industrieën haastten zich dan ook naar dit blauwe goud. De streek kende welvaart zonder zich zorgen te maken over de nefaste gevolgen van het leegpompen van de waterlaag. Het opgepompte debiet oversteeg echter de natuurlijke aanvulling, waardoor de waterhoudende laag in de streek van Pecq-St-Léger-Roubaix overgeëxploiteerd werd. Sinds de Tweede Wereldoorlog zakte het peil van de waterlaag op bepaalde plaatsen 40 tot 60 meter.

Een ander, meer zichtbaar gevolg zijn de verzakkingen (of natuurlijke putten) uitgelokt door een versnelde karstrosie (oplossing van kalk door water). De meest spectaculaire gebeurtenis vond ongetwijfeld plaats in 1977 in Kain toen een arm van de Schelde volledig leegliep... verschillende miljoenen m³ oppervlaktewater gingen ondergronds. Het peil van de ondergrondse waterlaag steeg spectaculair, maar men vreesde voor de kwaliteit van het water omdat het Scheldewater nogal vervuild was en omdat deze bruuske verandering geochemische verstoringen met zich mee kon brengen. De vraag naar water bleef echter stijgen en het peil begon opnieuw te zakken totdat het in 1989 een peil bereikt had dat onder het peil van 1976 lag.

Tijd om te handelen!

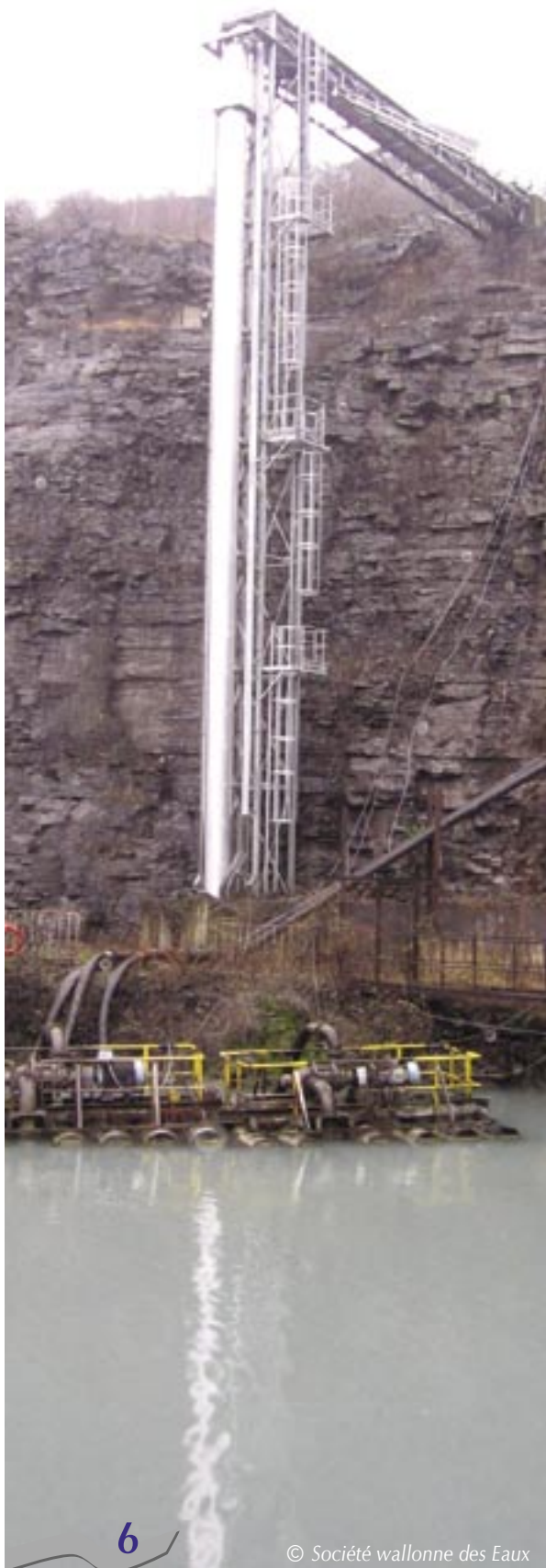
Deze vaststellingen hebben de bestuurders opnieuw met beide voeten op de grond gebracht. Ze moesten op zoek gaan naar een oplossing om een economische, ecologische en sociale ramp te vermijden. Er werden verschillende maatregelen genomen om het oppompen uit deze overgeëxploiteerde waterlaag te verminderen. De Fransen hebben als eersten de stap gezet met de bouw van het bedrijf Moulin-le-Comte in 1971, dat het water van de Leie behandelt om de Rijselse metropool te voorzien van drinkwater en industrieel water. In 1997 bouwde het Waals Gewest op zijn beurt de Transhennuyère met medefinanciering van Europa. Dit ondergrondse net van ongeveer 50 km vervoert sinds 2002 20 miljoen m³ behandeld water van het Zuiden van West-Henegouwen (afkomstig van de bemaling van de steengroeven en van de waterhoudende laag van Peruwelz-Seneffe) naar de streek van Doornik en Vlaanderen.

Met verenigde kracht!

Een evenwichtig beheer van deze voorraden vergt nochtans meer dan individuele acties. Er werden dan ook samenwerkingsakkoorden afgesloten tussen Vlaanderen en Wallonië (Samenwerkingsakkoord inzake de grondwaterlaag in de Kolenkalk in het gebied van Doornik, B.S. 17.12.1997). Later kwam daar Frankrijk bij in de marge van de Internationale ScheldeCommissie (ISC) waar overleg gepleegd wordt over de uitvoering van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Dit was meteen het startschot voor grensoverschrijdende wetenschappelijke studies.

De strijd is nog niet gewonnen!

Dankzij al deze inspanningen wordt 30% minder water onttrokken aan de waterlaag en is de freatische laag sinds 1993 gestabiliseerd. Het blijft echter een wankel evenwicht ... enkele jaren van droogte of excessief leegpompen volstaan om de daling opnieuw op gang te brengen ... en wat zullen de gevolgen dit keer zijn? Zou het niet ver-

© Société wallonne des Eaux

standig zijn om te denken aan alternatieven zoals het gebruik van grijs water voor industriële processen of om eerder een preventieve aanpak te stimuleren, namelijk het verminderen van de consumptie in plaats van constante uitbreiding van de productiecapaciteit? Om de samenwerking tussen de drie partijen te bevorderen, werd op 9 februari laatstleden in Doornik (België) een grensoverschrijdend colloquium georganiseerd door het Waals Gewest en de Académie de l'Eau met medewerking van de Société hydro-technique de France. Dit colloquium vestigde de aandacht op de noodzaak om een meetnet uit te bouwen dat complementair is met wat vereist is door de KRW zodat een databank kan opgebouwd worden, de grensoverschrijdende interpretatie over de evolutie verbeterd kan worden en het permanente overleg binnen de ISC intenser kan worden.

Indien u meer informatie wenst, raadpleeg dan het thematische rapport 'grondwater' van het Scaldit-project waarin u een beschrijving vindt van de coördinatie methodes en de resultaten van het hydrografische district van de Schelde (http://www.scaldit.org/uploads/113ThemaRapport_P08.pdf).

Elisabeth Taupinart

FRANKRIJK

Nieuws van de Beek van de Lage Wijk in Neuville-en-Ferrain.

Vervolg... maar nog geen einde!

De Gaverse Beek - becque de Neuville, een echte open riool, werd gedurende 30 jaren aangetast door een alsmaar toenemende verstedelijking. Eind 1999 besloot de buurtvereniging Vieille Motte & Rosiers (AVMR) een reeks acties te ondernemen om de kwaliteit van deze waterloop te herstellen.

Recente feiten

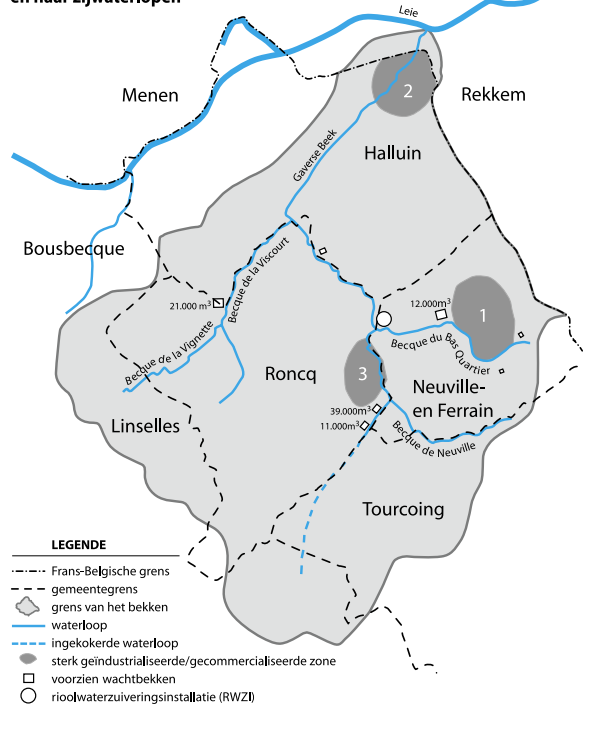
- De bouwheer heeft zijn project voorgesteld en het dossier voor de vergunningsaanvraag afgewerkt
- De intercommunale heeft het dossier overgemaakt aan de prefect
- Het Departement heeft een subsidie toegekend van 432.000 € op een totaal van 800.000 €
- De intercommunale heeft van de prefect het advies ontvangen die de aanvang van het gebruikelijk openbaar onderzoek (~ Loi sur l'Eau) goedkeurt, samen met een aanvraag voor werken van openbaar nut (vraag tot uitbreiding van de dienstweg tot 6 m om de doorgang van de werktuigen toe te laten).

We naderen de eindmeet, maar sst!... zolang de eerste spade niet in de grond gezet is?

De actualiteit

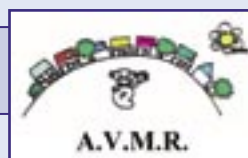
- Op 16/02/'07 heeft de voorzitter van de intercommunale een openbare vergadering georganiseerd om de werken voor te stellen
- Het openbaar onderzoek liep van 19/03 tot 03/04/'07
- De offerteaanvragen werden gericht aan de ondernemingen
- De aanbesteding is gepland voor de maand mei
- De start van de werken is voorzien voor de maand juni en hun voltooiing is voorzien voor half december. Om op te volgen ...

Bekken van de Gaverse Beek (Becque de Neuville) en haar zijwaterlopen

Voor wie het begin van de artikelenreeks zou gemist hebben, zie de vorige episodes in Grenzeloze Schelde Nieuws 26, 34 en 36.

Voor meer inlichtingen kan u terecht bij Guy Marais, voorzitter AVMR (tel. +33 (0) 320 46 60 66, guy.marais@wanadoo.fr).

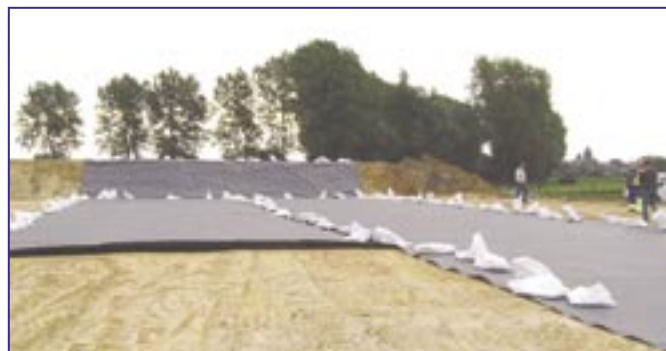
In maart 2006 moest de diepgang van de schepen op de Dender en een gedeelte van het Kanaal Blaton - Ath beperkt worden tot 1m30. Een oplossing voor deze situatie, die het gevolg is van de bergingsproblematiek van de baggerspecie, is evenwel in zicht.

Baggerslibstorten

De wetgeving klasseert de baggerspecie in twee categorieën: (A) licht verontreinigd slib dat na ontwatering kan hergebruikt worden en (B) zwaar verontreinigd slib dat een speciale behandeling vergt. Uit voorafgaande analyses is gebleken dat in de Dender de twee soorten specie aanwezig zijn. Twee verschillende stortterreinen op het grondgebied van de gemeente Ath werden aangeduid voor de behandeling van deze baggerspecie.

Bilhée wordt een slibstort waar de baggerspecie alleen zal aangevoerd worden met het oog op ontwatering ervan. Dit stortterrein van 5 ha zal een afdeling bevatten voor baggerslib van klasse A met een verwerkingscapaciteit van 12.000 m³/cyclus¹ en een afdeling B met een capaciteit van 10.000 m³/cyclus¹. De specie zal ofwel bruikbaar worden gemaakt (A) ofwel ingegraven (B). De voltooiing van afdeling A is voorzien voor einde 2007 en die van afdeling B tegen midden 2008.

In het slibstort van Rebaix, dat een oppervlakte heeft van ongeveer 7 ha - waarvan 5 ha operationeel zijn, wordt het baggerslib van klasse B ingegraven met een capaciteit van 10.000 m³/cyclus¹. Het zal ook een zone bevatten voor de tijdelijke opslag voor bezinking en ontwatering van die specie. De totale capaciteit van het slibstort van Rebaix bedraagt ongeveer 270.000 m³, wat een waarschijnlijke levensduur van 20 tot 30 jaar betekent in functie van de hoeveelheid slib van klasse B dat uit de Dender zal gebaggerd worden. De 'ingravings-zone' is afgezonderd van de natuurlijke ondergrond door een kleilaag waarop een waterdichte doek wordt gelegd. Op dit membraan wordt een afwateringssysteem aangebracht dat toelaat het regenwater op te vangen in de periode van de behandeling. Dit water wordt afgevoerd naar een bezink-

► Slibstort Rebaix – 'ingravingszone' - September 2006: plaatsing van een 2e strook van het waterdicht membraan voordat de twee stroken aan elkaar worden 'gelast'.

ingsbekken en geanalyseerd vooraleer het wordt geloosd. De uitbating van het baggerslibstort zal verzekerd worden door de overheid. Alle diensten die hieraan meewerken, zullen moeten beschikken over een Europees EMAS certificaat (vorming van het personeel, opvolging van de werking, controle van de indicatoren, ...). Op het einde van de uitbating wordt er voorzien om het stortterrein met een tweede waterdicht membraan te bedekken en er een laag van 1 tot 2 m specie van klasse A op te storten. Het slibstort van Rebaix, dat al in bedrijf geweest is, zal volledig operationeel zijn tegen midden 2007.

Baggerwerken

In de loop van 2005 werden er reeds baggerwerken uitgevoerd, waarbij 40.000 m³ slib uit de bovenloop van de gekanaliseerde Dender werd gebaggerd. De werken dienden echter onderbroken te worden omdat er onvoldoende mogelijkheid bestond om de specie te verwerken (het slibstort van Rebaix was in aanbouw). Eind 2007 zal alles klaar zijn voor de berging van de specie voortkomend uit de verdere baggerwerken, hetzij ongeveer 20.000 m³ voornamelijk van categorie B. Enkel nog een budget voorzien...

Scheepvaart

We kunnen dus hopen dat halfweg 2008 de toegelaten diepgang op de Dender - en op het Kanaal Blaton - Ath, waarvoor de vrij lichte baggerwerken in dezelfde aanbesteding voorzien zijn - opnieuw op 1m90 zal gebracht worden en dat de pleziervaart en vooral het vrachtvervoer opnieuw onder normale omstandigheden zal kunnen verlopen. Minstens twee gebruikers van de waterweg zijn inderdaad geïnteresseerd in het herstel van de normale diepgang op de Dender. Hierdoor zou internationaal vervoer mogelijk worden, vertrekkend van en uitmondend in waterwegen voor schepen met een laadvermogen van 300 ton, zonder verandering van laadvermogen.

Didier Descamps, Districthoofd van de Scheepvaardirectie Ath, MET

Met dank aan de heren Marc Hospied, Jean-Pierre Thieffry en Dominique Gheenens, respectievelijk directeur, ingenieur en opzichter van de werken van de Directie Waterwegen van Doornik, bouwheer van de werken op de Dender.

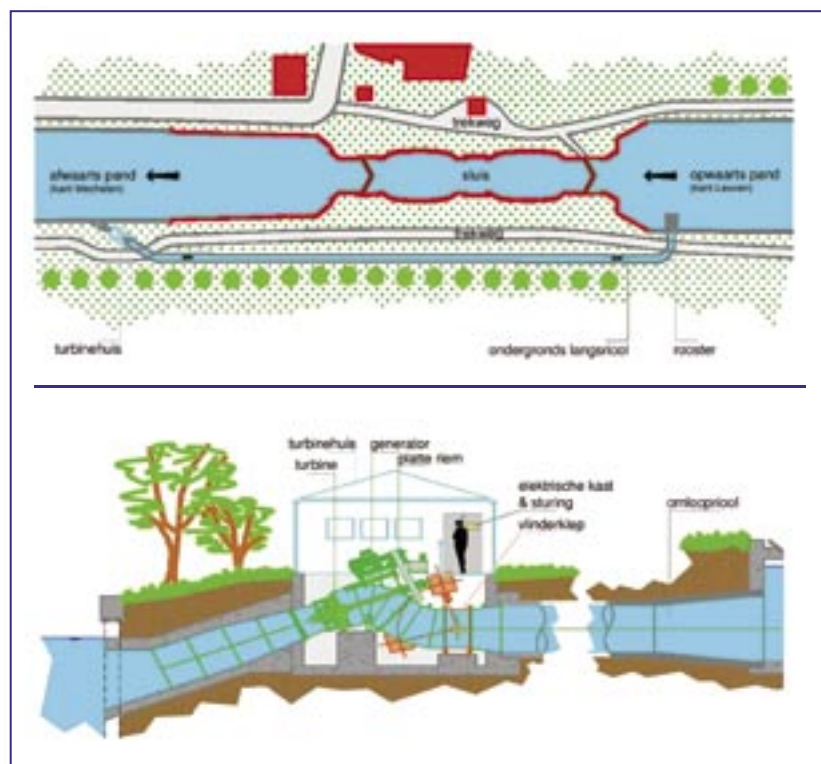
¹ Een cyclus is de periode die nodig is voor de ontwatering van het baggerslib. De tijdsduur is afhankelijk van de weersomstandigheden, de dikte van gestockeerde laag en de frequentie van het omkeren. Deze cyclus duurt iets minder dan een jaar.

Het Kanaal Leuven-Dijle zorgt voor groene elektriciteit voor 510 gezinnen én houdt Leuven droog. Kleine waterkrachtcentrales aan de sluizen van Tildonk, Kampenhout, Boortmeerbeek en Battel op het Kanaal Leuven-Dijle produceren sedert 11 september 2006 groene energie voor 510 gezinnen. Daarnaast kan sinds die dag door de modernisering en automatisering van het enige kanaalvoedingspunt te Leuven het peil van het kanaal Leuven-Dijle automatisch geregeld worden. Bovendien kan het kanaal daarvoor als bijkomende evacuatiweg efficiënt en gecontroleerd ingeschakeld worden bij wateroverlast langs de Dijle te Leuven.

Waterwegen en Zeekanaal NV, die het Kanaal Leuven-Dijle beheert, is continu bezig met de verbetering en modernisering van deze waterweg. In september 2006 is weer een belangrijke stap gezet. Aan de Sluisstraat te Leuven werd dan een volautomatisch systeem in gebruik genomen dat de voeding van het kanaal regelt en de waterweg vrij houdt van zwerfvuil. Aan de sluizen van Tildonk, Kampenhout, Boortmeerbeek en Battel werden tegelijkertijd vier kleine waterkrachtcentrales in werking gesteld. Het gaat om een investering van zo'n 4 miljoen Euro. Het was Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur Kris Peeters die de nieuwe realisaties inhuldigde. Dit gebeurde in het kader van het Vlaamse project EUWAT (Energie Uit WATER).

Waterkrachtcentrales

Wereldwijd is waterkracht op dit ogenblik de belangrijkste bron van groene stroom. In Europa komt 20% van de elektriciteit uit waterkracht. Ook in Vlaanderen zijn er nog diverse mogelijkheden voor elektriciteitsopwekking door waterkracht, bijvoorbeeld door gebruik te maken van het verschil in waterpeil aan sluizen. Dat is wat nu gebeurt op het Kanaal Leuven-Dijle. Door turbines te plaatsen aan enkele sluizen kan sinds september vorig

jaar 1.800 MWh/jaar aan groene energie geproduceerd worden. Dit komt overeen met het huidige jaarlijks elektriciteitsverbruik van 510 gezinnen. Door de bouw van deze kleine waterkrachtcentrales wordt per jaar ook de uitstoot van 1.400 ton CO₂ vermeden. Om eenzelfde hoeveelheid CO₂ te absorberen is een Europees loofbos nodig van 230 hectaren. Het project van elektriciteitsopwekking is een realisatie van de NV Enbo, de Maatschap Groen Water Front, de NV Soetaert en de NV Ecowatt in opdracht van waterwegbeheerder Waterwegen en Zeekanaal NV. De NV Ecowatt zal instaan voor de dagdagelijkse opvolging en het onderhoud van de installaties.

Toekomst

Ondertussen wordt ook op andere locaties de plaatsing van waterkrachtcentrales onderzocht. Dat is onder meer het geval op het Kanaal naar Charleroi, waar een totale productie van groene energie zou kunnen gerealiseerd worden van 1.800 tot 2.700 MWh/jaar, het elektriciteitsverbruik van 485 tot 800 gezinnen. Tenslotte heeft Vlaanderen volgens een studie die eigendom is van Ecowatt ook nog 320 watermolens, waarvan de meeste buiten gebruik zijn. Realisaties aan deze watermolens zouden tot 16.800 MWh per jaar aan elektriciteit kunnen opleveren, voldoende om 4.800 gezinnen te voorzien van groene stroom. Het benutten van dit potentieel, al is het maar deels, is echter complex en vergt dus nog heel wat werk.

Meer informatie: Kevin Polfliet
(tel. 03 860 62 62,
mail: zeekanaal@wenz.be)

Waterwegen en Zeekanaal NV

Kevin Polfliet
communicatieverantwoordelijke afdeling Zeekanaal

Het stormbekken onder het Flageyplein in Elsene, met een capaciteit van 33.000 m³, is operationeel sinds juni 2006. Na de werken stond de herinrichting van het plein op de agenda, waarvan het einde voorzien was voor december 2008.

► Het stormbekken Flagey tijdens de bouwwerken

Nu de enorme werken aan het stormbekken voltooid zijn, hoopten de buurtbewoners en gebruikers van het Flageyplein, na vijf jaar, het einde van de tunnel te zien. Maar de toekomstige aanleg van het plein wordt plots brutaal uitgesteld. De gemeente Elsene heeft namelijk onlangs beroep aangetekend tegen de stedenbouwkundige vergunning voor de bovengrondse werken op het plein. Deze vergunning werd verstrekt op 19 januari j.l. aan het Bestuur Uitrusting en Vervoer (B.U.V.) door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Volgens de goedgekeurde planning moesten de werken aanvatten begin april 2007 en voltooid worden einde 2008.

Het is de aanleg van een ondergrondse parking voorzien in de 'technische ruimte' boven het stormbekken die met de vinger wordt gewezen wegens ... overstromingsgevaar. Er werd inderdaad beslist om geen bovengrondse parking te bouwen, maar hiertoe veeleer de lege ruimte boven het bekken te gebruiken. Een verslag van het studiebureau Hydroscaan bracht enkele maanden geleden de poppen aan het dansen: het wees op het overstromingsgevaar in de 'technische ruimte' - en dus in de toekomstige ondergrondse parking - bij uitzonderlijke stortbuien. En volgens een overeenkomst die in 1998 werd ondertekend, is alleen de gemeente Elsene verantwoordelijk voor deze herinrichting en niet het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De onthulling over het overstromingsgevaar deed de gemeente Elsene echter plots van houding veranderen. Ze weigert de werken aan te vatten en eist dat er een oplossing wordt gevonden.

De jongste weken werd via de pers een eerste salvo van verklaringen uitgewisseld door de verschillende politieke verantwoordelijken. De vergaderingen tussen de gemeente en het Gewest volgden elkaar op en een zitting van de commissie Leefmilieu van het Brussels parlement deed de debatten hoog oplopen. Tijdens de discussies werd zelfs voorgesteld om de vijvers van Elsene te gebruiken om het overstromingsgevaar te verminderen, een oplossing die wordt verdedigd door Hydroscaan... Milieuverenigingen en buurtcomités, die verantwoordelijk zijn door de wending van de gebeurtenissen en nieuw tijdverlies vrezen, kwamen eveneens tussenbeide een persberichten.

Om uit de impasse te geraken, stelde de minister van Leefmilieu voor dat het Gewest zelf de parking zou beheren - om nieuwe studies en nieuwe werken te vermijden - en dat de parking zou gesloten worden op risicodagen (naar schatting minder dan een tiental dagen per jaar). Maar de gemeente wijst deze oplossing af. De toestand lijkt volledig geblokkeerd en ondertussen blijven de werken op het plein stil liggen ...

Voor meer informatie kan u de Franstalige persberichten raadplegen van Inter-Environnement Bruxelles van 06/03/07 (www.ieb.be) en van het collectief Disturb van 20/03/07 (www.disturb.be). Zie ook de website van Info Punt Flagey <http://www.ieb.be/flagey/pointinfoflagey.htm>.

Sylvie Posel

Het Brussel Hoofdstedelijk Gewest heeft er - eindelijk - een tweede rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) bij, dat van Brussel-Noord. Sinds maart wordt er het afvalwater van 1.100.000 inwoners-equivalenten (IE) gezuiverd, wat overeenkomt met een gemiddelde van 325.000 m³ afvalwater per dag. Sinds juni 2003 kon je niet naast de enorme werf kijken langs de kade van het Zeekanaal Brussel-Schelde ter hoogte van de Budabrug. Zes maanden geleden startte het proefdraaien van de zuiveringsinstallatie. De komende maanden zal de RWZI ook andere taken finaliseren, zoals het behandelen van het slib. De officiële inhuldiging zou plaatsvinden in de herfst 2007.

Samen met de RWZI Brussel-Zuid, dat in werking is sinds 2000 en een capaciteit heeft van 360.000 IE, kunnen de twee RWZI's voortaan al het Brussels afvalwater aan. Op die manier wordt ook de Zenne, op haar loop door Brussel, niet verder vervuild. Maar de waterkwaliteit van de Zenne is nog altijd sterk afhankelijk van vervuiling stroomopwaarts in Vlaanderen en Wallonië. Enkel als ook in die twee gewesten de installatie en/of vernieuwing van afvalwaterzuiveringsinstallaties - momenteel lopende - doorgaan, zal de waterkwaliteit van de Zenne betekenisvol verbeteren.

Meer weten? Surf naar <http://www.aquiris.be> en lees *Grenzeloze Schelde Nieuws* 32.

Sylvie Posel

7e Rivierontmoetingen over de Bovenschelde en de waterzuivering

Graag nodigen wij u uit op de 7e 'Rivierontmoetingen' op woensdag 2 mei. De dag staat in het teken van de **waterkwaliteit en de waterzuivering** in West-Henegouwen. Op het programma staat een boottocht op de Bovenschelde (Doornik-Hérinnes-Doornik) met aan dek tussenkomsten en deskundige uitleg inpickend op de omgeving waarlangs we varen. Nadien volgen in Doornik eerst een broodjesmaaltijd, daarna een info- en debatvergadering rond het thema waterzuivering op regionaal en lokaal niveau.

Vooraf inschrijven is noodzakelijk, want het aantal plaatsen is beperkt! De deelnameprijs voor de boottocht, de lunch en de infoavond bedraagt € 20. Aan overheidsdiensten wordt een steunbijdrage van € 40 gevraagd. Opgelet: de voertaal tijdens deze studiedag is Frans!

Voor meer info en inschrijvingen kan u terecht op het secretariaat van Grenzeloze Schelde, tel. 00 32 (0)2 201 08 08, sec@gs-esf.be - www.grenzelozeschelde.org.

De activiteit is een organisatie van 'Rivierontmoetingen', werkgroep van Grenzeloze Schelde, met de medewerking van IPALLE en het kabinet van minister van leefmilieu Benoît Lutgen. De Rivierontmoetingen willen milieuverenigingen en geïnteresseerde betrokkenen samenbrengen rond de milieuproblematiek van de Leie, de Deûle en de Bovenschelde, de verbindingskanalen en de omringende oevers.

Dinsdag van de Zenne:

'Blauw en groen netwerk: realiteit en perspectieven'

Coördinatie Zenne en Inter-Environnement Bruxelles (IEB) nodigen u uit om op **15 mei** deel te nemen aan de 6^e Dinsdag van de Zenne. Thema van de dag is het blauw en groen netwerk. De editie kreeg een originele aanpak: een begeleide wandeling langs de Zenne en het kanaal in Anderlecht, gevolgd door een debatavond met gastsprekers van Leefmilieu Brussel (BIM). Minister van Leefmilieu Evelyne Huytebroeck zal aan de dag deelnemen.

De debatavonden 'Dinsdagen van de Zenne' willen een 'informeel', gezellig, democratisch debat mogelijk maken rond het thema water en waterlopen in het Zennebekken. Deelnemen kost € 5 en vooraf inschrijven is noodzakelijk (bij Delphine Termolle, IEB: delphine.termolle@ieb.be).

Voor meer info kan u ook terecht bij Coördinatie Zenne, tel. 00 32 (0)2 206 12 03 - info@coordinatiezenne.be - www.coordinatiezenne.be

Water in de stad - Mechelen

Water in de stad, aan herwaardering toe?! Mechelen speelt de aanwezigheid van water alleszins als troef uit, een aantal recente projecten getuigt hiervan.

Deze eerder aangekondigde activiteit werd verplaatst naar **vrijdag 11 mei**. Op deze info- en ontmoetingsdag laat Grenzeloze Schelde met haar werkgroep 'Water in de Stad' u graag met eigen ogen ontdekken hoe integraal waterbeheer in stedelijk gebied op een concrete manier kan worden benaderd. In de voormiddag staat een gegidste rondleiding langs verschillende sites in het stadscentrum op het programma. Het recent aangelegde Dijlepad laat u wandelen over de Dijle, met de zopas opengelegde Melaan is Mechelen weer een vliet rijker... In de namiddag beleeft u al varende vanaf de Brusselse Poort - via het Zennegat - tot de Winketkaai de omgeving van het Kanaal Leuven-Dijle en de Dijle. Deskundige sprekers lichten actuele thema's en aandachtspunten toe aan dek, met mogelijkheid tot vraagstelling en debat.

Vooraf inschrijven is vereist, het aantal deelnemers is beperkt! Deelnameprijs is € 20 voor de volledige dag (lunch en boottocht inbegrepen). Aan overheidsinstanties vragen wij een steunbijdrage van € 40. Wie geïnteresseerd is om aan de activiteit deel te nemen, kan contact opnemen met het secretariaat, tel.: 00 32 (0)2 201 08 08, per mail op sec@gs-esf.be.

Deze studiedag is een organisatie van Grenzeloze Schelde en haar werkgroep 'Water in de Stad', in samenwerking met en met steun van o.a. de stad Mechelen, W&Z - afdelingen Zeeschelde en Zeekanaal, VMM en De Milieuboot.

Milieufest in Brussel

Het Brussels Milieufest, georganiseerd door Leefmilieu Brussel (BIM), heeft dit jaar plaats op **zondag 3 juni** in het Jubelpark. Die dag is de ideale gelegenheid voor ontspanning én om kennis te maken met talrijke overheidsinstanties en verenigingen die actief bezig zijn met het Brussels leefmilieu. Heel veel informatie ligt die dag op u te wachten.

Ook de verenigingen Coördinatie Zenne en Brussels by Water houden die dag een infostand open. De hele dag lang kan u genieten van 'Spring eens in een vijver!', een animatie van Coördinatie Zenne voor kinderen van alle leeftijden. De speelse activiteit dompelt de kinderen onder in de wereld van de waterlopen in hun streek.

Voor meer info: www.coordinatiezenne.be en www.leefmilieubrussel.be

Big Jump in vijvers en rivieren

Laat ons op **15 juli 2007** ter gelegenheid van de Europese dag van de BIG JUMP opnieuw genieten van vijvers en rivieren! De BIG JUMP is een doeltreffende en populaire manier om de Europese Kaderrichtlijn Water van de Europese Commissie bekend te maken. Doelstelling van de richtlijn is dat in 2015 alle Europese waterlopen in een 'goede toestand' verkeren. Maar een wettelijk instrument alleen volstaat niet om zo'n doel te bereiken: ook de bevolking moet er achter staan. Daarom springen alle deelnemers aan de BIG JUMP op dezelfde dag, op hetzelfde uur overal in Europa in de rivieren.

Neem op 15 juli, om 15u deel aan die actie en maak er een feest van! En als u bruist van ideeën, sluit dan aan bij BBL, GREEN en Inter-Environnement Wallonie! Concreet organiseert u dan een lokale Big Jump, een spectaculaire, ludieke en/of feestelijke sprong in een waterloop die u nauw aan het hart ligt. De media-aandacht zou u wel eens lekker in het zonnetje kunnen plaatsen!

Voor meer info, surf naar www.bigjump.org of www.riviernet.org.

Vaar- en fietsdag op en langs de Dender

Welke herinneringen roept de Dender bij u op? Misschien hoorde u al spreken over 'de Westelijke Dender en de Oostelijke Dender die ontspringen in Wallonië, in Ath samenvloeien waar ze de Dender vormen die in Dendermonde uitmondt in de Schelde' ... Maar kent u de Dender wel echt? Om haar vanuit een andere invalshoek te ontdekken, zowel vanuit Vlaams als Waals oogpunt, nodigt Grenzeloze Schelde u uit om deel te nemen aan de vaar- en fietsdag op **maandag 20 augustus 2007** tussen Ath, Geraardsbergen en Ninove. Die dag wil Grenzeloze Schelde ook iedereen de kans geven om informatie uit te wisselen en met elkaar in discussie te gaan. Op **dinsdag 21 augustus** kan u al varende de 'Vlaamse' Dender ontdekken tussen Ninove en Dendermonde.

Voor meer info en om in te schrijven kan u terecht bij Grenzeloze Schelde, op het nummer 00 32 (0)2 201 08 08, via info@gs-esf.be of www.grenzelozeschelde.org.

Zoektocht naar een rivier: de Leievallei in Komen

In de faciliteitengemeente Komen-Waasten, waar de Leie de grens vormt tussen Frankrijk en België, wachten restanten van natuurlijke en historische pareltjes op hun herontdekking. Zopas verscheen een gloednieuwe wandelgids die u naar die kleine, vergeten hoekjes brengt, maar u ook wijst op de bedreigingen die voor de stukjes natuurschoon om de hoek loeren.

Kom niet alleen de prachtige Leie bewonderen, maar ook de eeuwenoude Bas-Prés, nog altijd een natuurlijk overstromingsgebied en de talloze natuurwonderen van het 'verwezen Kanaal Ieper-Komen'...

De nieuwe wandelgids is te koop aan € 0,50 in ons info- en documentatiecentrum. Voor meer info: Grenzeloze Schelde, tel. 00 32 (0)2 201 08 08 of info@gs-esf.be.

Steun samen met Grenzeloze Schelde het 'Belgisch Ecologisch Pact door de open brief aan de toekomstig verkozenen te ondertekenen op www.pacte-ecologique.be (Franstalig).

Inhoud

www.grenzelozeschelde.org

Redactie en vertaling

Dolores Baita
Christine Braet
Sylvie Posel
Vanessa Van Liedekerke
Mieke De Leeuw
Elisabeth Taupinart

Vormgeving

Angélique Corthals
Els Vanhaeght

Drukkerij

Druk in de Weer
'Grenzeloze Schelde Nieuws'
wordt gedrukt op 100%
kringlooppapier met inkt
op vegetale basis.

Secretariaat

v.z.w. Grenzeloze Schelde -
Escout sans Frontières a.s.b.l.
Akenkaai 2bis - B-1000 Brussel
Tel.: +32 (0)2 201 08 08
Fax: +32 (0)2 203 07 09
email: info@gs-esf.be

Openingsuren secretariaat: ma - vr: 9.30u - 17.30u

Abonnement 4 nummers/jaar:
7,50 euro (10 euro voor Nederland
en Frankrijk, 25 euro voor open-
bare besturen en instellingen)
op het rekeningnummer
001-2195556-37 (Fortis, België)